

Bohemerna

Bohemerna

Pariserdrama (efter Henri Murger) i fyra akter

av Christian Lanciai (2005)

Personerna :

Gerard
Alphonse
Henri
Marcel
Colline
Oscar
Olympia
Josette
hennes gubbe
Céline
En kypare
Lucille
En läkare

Andra restaurangbesökare och kroggäster.

Handlingen utspelar sig i Paris omkring förra sekelskiftet.

Copyright © Christian Lanciai 2005

Bohemerna

Akt I scen 1. En konstnärs fattiga vindsvåning i Paris.

Gerard Att vara eller inte vara, det är frågan, men för mig är frågan enkel – jag finner det alltför outhärdligt att vara för att kunna vara, och därför har jag inget val. Jag måste vara konsekvent och ta steget fullt ut, för jag kan inte acceptera att vara vad jag är – en misslyckad konstnär, som offrat framtidsutsikter och karriär och allt bara för att få skriva av mig i Paris, där jag bara blir kär hela tiden och således inte kan arbeta. Därför har jag riggat upp denna snara i taket och denna stol, som jag nu ämnar bestiga lika beslutsamt som jag hittills tvekat inför att bestiga någon dam, feg som jag är, vilket det nu får vara slut med. Alltså, till verket! (*stiger upp på stolen och kränger snaran över huvudet*) Farväl, omöjliga värld! (*och skall just ta steget ut i tomma luften när Alphonse störtar in genom dörren*)

Alphonse Gerard! Gerard! Men vad i all sin dar håller du på med?

Gerard Tar livet av mig.

Alphonse Sluta genast med de dumheterna. Sådant har vi inte tid med. Vet du vem som ska uppträda i kväll?

Gerard Säg bara inte att det är Olympia.

Alphonse Hur kunde du gissa det? Paris fagraste kurtisan och mest begåvade artist! Står du ännu kvar där uppe och gör dig till? Kliv genast ner och återvänd till livet! Du kan inte ta livet av dig när det börjar för dig här och nu!

Gerard Hur visste du att jag skulle ta livet av mig?

Alphonse Det hade jag ingen aning om.

Gerard Varför bröt du då in just nu i detta mitt livs mest strategiska ögonblick?

Alphonse Just därför! Du får inte missa den här chansen! Du måste unna dig livet, Gerard, och jag vet ju hur dumt du dyrkar henne på avstånd som det blyga söndagsskolebarn du är!

Gerard Men jag är bara en stackars fattig artist. Jag har ingen chans mot alla hennes förmögna friare.

Alphonse Ingen av dem är seriös! Det är bara du som har ett hjärta.

Gerard Har inte alla människor ett hjärta?

Alphonse Du vet vad jag menar. Ta av dig den där kragen nu, kom ner, och sätt åtminstone på dig en bättre halsduk! Annars ter du dig som tafattare än som hängd!

Gerard Du kommer då alltid i tid och otid och trampar i klaveret mitt i sanningens ögonblick.

Alphonse Ja, vad tror du man har goda vänner till? Hade jag inte funnits hade du vackert dinglat där, och Olympia hade aldrig ens fått veta om din kärlek!

Gerard Någoting säger mig att det hade varit bättre.

Alphonse Dumheter! Det vet du inte! Hon kanske trånar och längtar efter dig på samma undertryckta sätt som du sukter efter henne. Ofta fungerar det så med äkta kärlek, att två människor har exakt samma känslor för varandra, vilket går upp för dem först när det är för sent och de har givit upp av ren försagdhet.

Gerard Tror du det?

Alphonse Jag vet det! Jag vet hur kärleken fungerar! Jag är fransman!

Gerard Jag får väl lyda dig då.

Alphonse Glöm nu dina egoistiska grillers enkelriktade inåtvändhet och kom ut i stället! Du har en värld av kärlek att upptäcka.

Gerard Om du säger det, så...

Alphonse Så ska det låta! *(slänger på honom cylinder, vit sidenhalsduk och svart slängkappa med rött sidenfoder och kör ut honom med sig.)*

Scen 2. En spektakulär nattklubb.

Henri Det gäller att leva snabbt eller inte alls. Antingen hinner man med eller blir man efter, och om man blir efter kan man aldrig springa i fatt tåget. Då blir man stående och har inget kvar att göra än att gå hem och ge upp och gräva ner sig. Då stagnerar man, och då är det bäst att ta livet av sig, ty livet skyndar vidare och väntar inte. Om man inte kan fånga det och göra något av det är man förlorad och misslyckad.

Marcel Man är aldrig helt misslyckad om man bara går till ett ställe som detta, Lautrec.

Henri Det är det jag menar. Här är man säker, ty här finns livet. Här kan man alltid återfinna kärleken om man tappat bort den.

Marcel Vi får se Olympia uppträda idag.

Henri Som vanligt. Alla älskar henne.

Marcel (ser Alphonse komma in med Gerard) Men här kommer de som jag sist trodde jag skulle få se här igen. Så du lyckades få ut honom, Alphonse!

Alphonse Han satt hårt åt, men jag lyckades vända honom rätt igen.

Marcel Du vet väl, Gerard, att Olympia är här i kväll?

Gerard Det är bara därför jag har kommit, din dumsnut. Alphonse lyckades övertyga mig om att det fanns hopp trots allt.

Marcel Det gör det alltid.

Colline Varför låter din optimism alltid så innehållslös, schablonmässig och fullständigt övertygande?

Henri Låt dem vara optimister i fred, Colline, så länge de kan, ty det skadar dem inte, och realismen är bara deprimerande.

Colline Nu låter du precis som den där uttråkade engelsmannen.

Marcel Vilken engelsman är inte alltid uttråkad?

Henri Det finns faktiskt de som en gång inte har varit det.

Marcel Det måste ha varit länge sedan.

Oscar (en lång engelsman) Ja, det var det.

Henri Han är här!

Colline Vad har lockat er ut hit ur ert hål?

Oscar Jag tänkte som ni att litet omväxling åtminstone inte kunde skada.

Marcel Olympia kommer att uppträda för oss i kväll. Är det attraktionen?

Colline Var inte dum och klumpig, Marcel. Du vet att Oscar har blivit botad från alla problematiska samrören med kvinnor.

Oscar Man kan fortsätta studera kvinnor för det.

Colline Bensprattel och hysteriska utbrott med skrik och korsetter?

Oscar Kvinnor är mycket mer än bara deras yttre åthävor. Glöm inte att jag varit gift.

Colline Men hon bytte namn sedan.

Henri Plåga honom inte, Colline.

Oscar Jag har plågats tillräckligt för att kunna tåla det.

Colline Ni är ett sällsamt par tillsammans, den länge förödmjukade kungen bland dandys och den handikappade aristokraten.

Marcel Du är grym, Colline.

Henri Nej, bara elak, men det är alla fransmän.

Oscar Tror du engelsmän är bättre? Se vad de gjorde åt mig.

Henri Det går över, Oscar. Du överlever det bättre än du tror. Till och med jag kunde lära mig gå.

Oscar Ingen var bättre än jag på konsten att kunna leva, men den konsten har gått förlorad för mig, och jag är numera mera handikappad än du.

Colline Aldrig har människor varit grymmare än engelsmännen var mot Oscar Wilde.

Marcel Det där lät väl ironiskt.

Oscar Judarna och romarna var faktiskt ett steg grymmare mot Jesus, och han var inte ens homosexuell.

Colline Hur vet man det? Älskade han inte Johannes?

Gerard Det var inget brott på den tiden. Alla greker var det och förväntades vara det.

Oscar Mina vänner, ni vet inte vad ni talar om. Det handlar bara om bisexualitet, som är något helt naturligt och alltid har varit det. Glöm inte att jag var lyckligt gift och hade två barn. Det är kristendomens skrymteri och förljugenhet som låtit en moralisk skenhelighet förtränga och förkväva det naturliga sexuella umgänget oberoende av kön.

Marcel Du hade säkert fått medhåll från Leonardo da Vinci.

Oscar Tyvärr är han död, men du har rätt. Vi hade haft mycket att tala om, och vi hade nog båda kunnat ge varandra mycket rätt.

Henri Du får nöja dig med mig.

Oscar Min bästa Henri, bara en sådan som du är redan alldeles för stor för denna världen.

Henri Tack, Oscar. Du lyckas alltid få mig att glömma att jag är en krympling.

Marcel Det är bäst att jag hämtar Olympia innan vi spårar ur alldeles ut i etern. (*går*)

Oscar Om det ska bli sådant damsällskap här, som kommer att uppta allas uppmärksamhet totalt, är det nog säkrast för mig att jag drar mig tillbaka.

Henri Nej, Oscar, stanna. Hon är inte farlig.

Oscar Inte för mig, men för er.

Colline Jag tror nog vi alla kan stå ut med henne.

Alphonse Problemet är att Gerard är förälskad i henne.

Henri Vem är inte det?

Oscar Tack, jag drar mig genast tillbaka. Kalla på mig om Gerard hotar att gå under.

Colline Det gör han alltid.

Gerard Lyckligtvis har jag alltid misslyckats – hittills.

Oscar Hon kommer. Jag går. (*avlägsnar sig hastigt*)

Alphonse Sedan när blev han så rädd för kvinnor?

Colline Han är rädd för alla människor så som de har behandlat honom.

Henri Alla särtingar räds vanliga människor då de fruktar att de ska råka illa ut för dem. Därför råkar de alltid illa ut för dem.

Alphonse Jag ser att Marcel har lyckats. (*Marcel kommer med Olympia, världens läckraste nattklubbsdrottning, en farlig skönhet.*)

Marcel Får jag presentera Olympia.

Colline Hur bär du dig åt, Marcel? Du tycks ha god hand med alla världens farligaste damer.

Henri Han bara är sådan. Därför är han alltid ensam och kan aldrig behålla någon.

Olympia Jag hoppas ni inte mistycker att Marcel bjöd mig till ert bord.

Alphonse Inte alls, Olympia, men hur kunde han locka ut er?

Olympia Han använde sig av ett oemotståndligt lockbete.

Colline Vem då?

Olympia Ett löfte om en vacker kärlekshistoria. (*sätter sig bredvid Gerard. Denne är röd och nervös.*)

Colline En vacker kärlekshistoria är alltid olycklig. De lyckliga är alltid för prosaiska och hopplöst banala.

Olympia En obesvarad kärlek gör alltid dess offer oemotståndligt sympatiska.

Alphonse Olympia känner sina klienter.

Gerard Var tyst, Alphonse, och våga inte förolämpa denna drottning, som nedlåtit sig att över huvud taget visa sig vid vårt enkla bord. Jag hälsar er innerligt välkommen till vår krets, min sköna Olympia. (*kysser hennes hand*)

Olympia Jag visste väl att ni inte var blyg.

Gerard Tvärtom. Jag är hopplöst blyg. Det är medfött.

Henri Han bara gör sig till. Förför honom, Olympia.

Colline Ja, offra honom på ditt altare som alla andra.

Olympia Det var därför jag kom hit. Jag spelar alltid med öppna kort, Gerard, för jag vill aldrig lura någon.

Gerard Det hedrar er.

Olympia Vad är ni? En poet?

Gerard Ja.

Olympia Som alla andra. Vad mer?

Gerard Behövs något mer?

Marcel Var snäll mot honom, Olympia.

Olympia Jag ska försöka. Vad har ni att komma med?

Gerard (*osäker*) Vad menar ni?

Olympia Min bäste Gerard, jag är omsvärmad av kavaljerer som öser pengar och diamanter över mig. Jag kan få vilken rik lord från England jag vill. Jag kan när som helst gifta mig rikt. Jag bestämmer priset. Vad har ni att erbjuda?

Gerard Olympia, jag är bara en stackars fattig konstnär. Jag har ingenting annat än min poesi och mig själv.

Olympia Då kan ni inte konkurrera.

Gerard Menar ni att jag inte har någon chans? (*ser nästan anklagande på Alphonse*)

Olympia Alla har samma chanser, men mitt urval är för omfattande. Jag kan inte välja vem som helst. Jag är ledsen, Gerard, men 99 procent sovras ut genast.

Gerard Hör jag till dem?

Olympia Det har jag inte sagt, men jag har svårt för att binda mig. Mitt yrke kräver frihet. Ett förhållande kräver alltid ett rollspel där den ena parten måste bli översittare och den andra förtryckt. Vanligen offrar sig kvinnan för mannen. Det har jag aldrig kunnat göra.

Gerard Jag offrar mig gärna för er.

Olympia Det tror jag inte. Vad har ni då att offra? Er poesi? Skulle ni då spela kvinnans roll och jag mannens? Nej, Gerard, det vägrar jag att göra, ty jag är bara kvinna.

Gerard Ni gör mig förtvivlad.

Olympia Ni kommer över det.

Alphonse Menar du att du ratar honom direkt?

Olympia Naturligtvis. Vad annat kan jag göra? Jag är ju Olympia!

Marcel (*ångerfull, för sig själv*) Stackars gosse.

Colline (*för sig själv*) Det hade jag kunnat slå vad om.

Henri Inte alla kvinnor är så grymma, Gerard.

Gerard (*ifrån sig*) Är det någon tröst, när den främsta dock är det? (*slänger av sig hatt och slängkappa och halsduk, störtar ut*)

Alphonse Gerard! Gerard! (*skyndar ut efter honom*)

Colline Är ni nöjd nu, Olympia?

Olympia (*oberörd*) Jag hoppas ni får en fortsatt trevlig afton, mina herrar. (*lämnar dem överlägset*)

Marcel Vilken kvinna!

Henri Inte konstigt att hela hennes karriär består av krossade hjärtan.

Colline Hon omvandlar alla sina män till bittra demoner, som George Sand gjorde med Alfred de Musset.

Henri Oscar visste vad han gjorde när han tog betäckning.

Marcel Jag ser ett annat drama nalkas.

Colline Är det inte din före detta?

Marcel En av dem.

Josette (*till sin älderstigne kavaljer*) Din erbarmlige pajas, kan du inte annat än tråka ut mig?

Gubben Jag gör så gott jag kan, min kära.

Josette Ja, jag märker det! Du anstränger dig verkligen!

Gubben Jag står ju åtminstone för alla kostnaderna.

Marcel Josette, vem har du nu håvat in?

Josette Marcel! En gengångare från det förflutna!

Marcel Vem är han?

Josette Aristokrat och änkling, rik som ett troll. Vem annars?

Marcel Jag förstår. Du behöver pengar.

Josette Nej, underhållning.

Gubben Vem är det du pratar med?

Josette En gammal vän.

Gubben Jag förstår. En av dina gamla älskare.

Josette Var glad att det inte är någon av de nya.

Alphonse (kommer insläpande med Gerard igen i upplösningstillstånd) Du får inte gå hem, Gerard, inte i ditt tillstånd! Du måste stärka dig först! Annars ansvarar jag inte för dig längre!

Gerard Det har du aldrig gjort! Du har alltid bara lockat mig i fördärvet!

Josette Vem är nu detta?

Colline En stackars poet. Glöm honom.

Marcel Han har just brädats av sin enda älskade. Låt honom vara, Josette.

Josette Stackars liten! Jag önskar jag kunde.

Alphonse Ett glas, Gerard, ett enda, så hjälper jag dig hem sedan.

Gerard Ja, ja, men det måste vara stort och bräddfullt! Annars är jag inte med!

Alphonse Du får allt vad du vill, Gerard.

Josette Vem är han?

Marcel Gerard Fragonard, bara en poet.

Josette Det är inte så bara.

Marcel Glöm din gubbe och kom tillbaka, Josette. Vi har en hel del ouppklarade affärer från senast.

Josette Påminn mig inte om dem.

Marcel Det är ju därför jag gör det, Josette, för att du inte skall förtränga dem.

Josette Är det möjligt att du fortfarande kan älska mig?

Marcel Du vet att jag kan älska vem som helst.

Gubben Vem är det som du flirtar med, ditt lättfärdiga stycke?

Josette Är du inte nöjd kan du gå.

Gubben Josette, försök att inte vara lika grym som alla andra vackra flickor.

Josette Jag är inte grym, bara naturlig.

Gubben Du menar att du bara är grym av ren nonchalans.

Josette Det är alla kvinnor.

Gubben Försöker du förolämpa mig?

Josette Om!

Marcel Den gubben går inte, Josette. Du får jaga bort honom.

Josette Vänta bara.

Marcel Vad tänker du göra?

Josette Älska dig. Kom med mig.

Marcel Du gör då precis vad som faller dig in.

Josette Det har jag alltid gjort. Ta vara på mig, Marcel. Det har jag aldrig kunnat göra själv.

Marcel Bara du lämnar stackars Gerard ifred.

Josette Jag lovar. (*Marcel ger henne hennes kappa, och de går skyndsamt.*)

Colline Nu är Marcel upptagen igen och glömmet sin konst i några veckor tills hon retat ihjäl honom.

Alphonse Är det så det brukar gå till?

Colline Ja, om och om igen.

Gerard (full) Jag tänker aldrig satsa på kärleken mera.

Henri Så säger de alla.

Gerard Jag menar det!

Henri Det menar alla. De ångrar sig alltid. Man faller bara för att falla på nytt.

Alphonse Jag lovade ta hem dig, Gerard. Jag tror det är dags nu.

Gerard Jag tänker aldrig mera bli kär.

Colline Hans föresats är så helig att den blir omöjlig att inte bryta.

Alphonse Kom nu, Gerard, medan du ännu kan stå på benen.

Gerard Bär ut mig med benen först, bara jag aldrig mera slipper bli kär!

Colline Menar han vad han säger?

Henri Det menar de alltid.

Colline Vi följer med dig, Gerard, bara så att du inte blir kär på vägen.

Gerard Ge mig munlås och tvångströja, men låt mig aldrig mera se åt en fal kvinna!
 Colline Det finns bara fala kvinnor. Du vet inte vad du missar.
 Alphonse Kom nu, Gerard. Vi går hem. *(lyckas få Gerard på fötter och ut honom. Colline följer med.)*
 Henri Så fortsätter kärlekens karusell i all evighet vilka som än någonsin faller av. De hoppar alltid på igen och blir bara desto gladare ju mera de slår ihjäl sig på kuppen. Kärleken är bara till för att göra ont. Låt den göra ont. Det är mänsklighetens största njutning.
(röker och dricker och njuter)

Scen 3. Gerards bostad.

(Colline och Alphonse kommer införande den helt berusade Gerard.)

Gerard Låt mig vara!
 Alphonse Aldrig i livet! *(till Colline)* Han försökte ta livet av sig tidigare idag.
 Colline Varför lät du honom inte göra det?
 Alphonse Försök inte vara rolig nu.
 Gerard Låt mig vara!
 Alphonse Vi måste få dig i säng först.
 Gerard Det kommer ni aldrig att lyckas med. Jag är färdig.
 Alphonse Livet blir aldrig färdigt med dig, Gerard. Du måste leva.
 Colline Var lugn, Alphonse. Han kommer aldrig att kunna ta livet av sig i det här tillståndet.
 Gerard Ingen kan hindra mig från att försöka.
 Alphonse Du är patetisk, Gerard.
 Colline Du är dödfödd, Gerard. Du kommer aldrig att lyckas med kärleken eller med döden. Det enda du har är poesin.
 Gerard Så låt mig då åtminstone få dikta!
 Alphonse I ditt tillstånd?
 Colline Ge honom en penna, så får vi se om han kan hålla i den. *(Alphonse gör så. Gerard kan hålla i den.)*
 Alphonse Det kan han faktiskt.
 Colline Det här blir ett intressant experiment. Sätt honom vid bordet och ge honom papper. *(De lyckas få Gerard vid bordet.)*
 Alphonse Få se om han klarar av det.
 Gerard Det är bra, mina vänner. Nu klarar jag mig.
 Colline Han kan aldrig ta sig ur den stolen på egen hand. Vi kan nog lämna honom nu. *(Gerard skriver faktiskt.)*
 Alphonse Han har fått att göra. Du har rätt.
 Colline Han är inspirerad.
 Gerard *(entusiastiskt)* Jag har fått inspiration till att skriva ett tomt poem till den tomma kärleken i den tomma flaskan.
 Colline Livet är fullt av tomhet.
 Alphonse Det är bra, Gerard. Det blir ditt livs poem.
 Gerard Om!
 Colline Kom så går vi tillbaka till krogen.
 Alphonse Ropa på oss om du behöver oss, Gerard.
 Gerard Var så säkra! *(Colline och Alphonse går tillsammans.)*

Äntligen ensam! Äntligen fri! Äntligen inspirerad! Äntligen vaken! Äntligen färdig med kärleken! Äntligen bankrutt! Äntligen död! *(brister ut i hjärtskärande gråt av självömkan. Hämtar sig.)* Vad var det nu jag skulle skriva? Jag hade en så bra idé, men jag har glömt den. Vart tog den vägen? Den har flugit sin kos som allting annat

gott gör här i livet utan att man någonsin hinner fånga något gyllene ögonblick i flykten.

(Det knackar försiktigt.)

Är det döden själv som knackar på min dörr? Det sägs att tre knackningar betyder döden. Om det ändå vore så väl! Varför kan jag inte få hjärtslag här och nu, när jag är som bäst beredd att möta döden!

(Det knackar igen.)

Nej, tyvärr är det bara dödligheten som knackar. *(högt)* Vem är det?

Céline (utanför) Ursäkta mig, men mitt ljus har slocknat.

Gerard En kvinna! Nu har hon hört min röst. Hon vet att jag är här. Det finns ingen väg ut.

Céline Kan ni hjälpa mig?

Gerard (rusar upp) För all del! *(öppnar och släpper in henne)* Vad kan jag göra för er?

Céline Ingenting, men mitt ljus har slocknat, och trappan var så mörk, så jag måste knacka på första bästa dörr....

Gerard Jag beklagar att ni inte hittade hem till en bättre bostad.

Céline Men detta är ju ett furstligt palats!

Gerard Så ni säger!

Céline Ni skulle se hur det stod till hos mig.

Gerard Säkerligen har ni allting i exemplarisk ordning jämfört med mitt livs fullständiga kaos....

Céline Så ni säger!

Gerard Ja, jag säger det!

Céline Jag störde er säkert i något viktigt.

Gerard Inte alls. Vad det än var så har jag glömt det.

Céline Ack, jag var så trött och såg så illa i mörkret. Får jag bara slå mig ner i er fåtölj en smula?

Gerard Var så god. Den väntade bara på en sådan som ni.

Céline Ni vet inte vem ni talar till.

Gerard Jag kan bedöma en person när jag ser henne, och jag ser genast att ni är mänsklig och sympatisk.

Céline Ack, jag är bara en enkel fattig sömmerska.

Gerard Då har ni ett hederligt arbete. Det är mer än vad jag har.

Céline Jag ser en konstnärateljé, men jag ser inte konstnären.

Gerard Nej, jag är bara poeten. Konstnären är inte hemma, men vi delar på hans hyra och levnadsrum.

Céline Ni är alltså diktare?

Gerard Försöker vara, men jag är fullständigt misslyckad, ty jag har aldrig fått någonting publicerat.

Céline Då är ni före er tid.

Gerard Eller efter. Eller utanför.

Céline Då är ni tidlös.

Gerard Ja, det är risk för det.

Céline Ni är alltför anspråkslös.

Gerard Nej, tvärtom, och det blygs jag för.

Céline Vi är tydligen båda helt enkelt fattiga små utsatta själar.

Gerard Hellre det än rika rövarbaroner och roffare och mäktiga kapitalister, som bara ägnar sig åt att förstöra världen med sin hänsynslöshet.

Céline Ja, vi är oskyldiga och bör vara tacksamma för det, så som världen ser ut.

Gerard Får jag erbjuda er något?

Céline Vad då, till exempel?

Gerard Era kinder är bleka. Ni kan behöva lite rödvin.

Céline Bara hemskt litet i så fall.

Gerard Självklart.(*fyller genast ett glas åt henne*)
Céline Ska ni inte ha något själv?
Gerard Tack, jag har just haft tillräckligt.
Céline Jag måste brutalt ha ryckt er upp ur er djupaste inspiration.
Gerard Inte alls. Ni förde mig tillbaka till verkligheten.
Céline Jag beklagar verkligen.
Gerard Det gör inte jag. Drick nu och må bra.
Céline Tack.(*dricker*) Jag behövde egentligen bara hämta andan.
Gerard Ni ser fortfarande alltför blek ut.
Céline Det är arbetet.
Gerard Då arbetar ni för hårt.
Céline Levebrödets tvång håller en åtminstone sysselsatt.
Gerard Ni har åtminstone gott samvete.
Céline Ni borde ha ett ännu bättre med ert kall.
Gerard Tvärtom, de dumheter en poet kan ha att skriva om kan bara ge honom själv och världen ett dåligt samvete.
Céline Desto viktigare då att han skriver om dem.
Gerard Tycker ni det?
Céline Absolut.
Gerard Då borde ni bli mer än en sömmerska.
Céline Jag har inte tid.
Gerard Vad vill ni göra?
Céline Jag ville helst kunna slappna av och slippa bekymra mig om det dagliga brödet.
Gerard (*faller på knä vid hennes sida*) Jag har inte mycket, men jag har en värld av drömmar. Jag har inga ambitioner på karriär eller pengar men är nöjd bara jag får arbeta med mina drömmar och åtminstone få kunna realisera mina ideal i drömmarna. Ni ser hur fattigt jag lever, men jag är oskyldig och hör åtminstone inte till världens fördärvare. Mina drömmar är rena och äkta, och det är allt vad jag har att kunna erbjuda er, men jag erbjuder er dem gärna, ty ingen annan vill ha dem. De kanske rentav kan lindra era bekymmer och få er att slappna av.
Céline (*road*) Vad heter ni?
Gerard Gerard.
Céline Och jag är Céline. Tänk att vi har varit grannar utan att veta om det.
Gerard Jag tror ibland jag har sett ert ensamma lilla ljus när ni arbetat sent om nätterna.
Céline Tyvärr värmer det dåligt, och ni har också brist på ved och värme i brasan.
Gerard Tror ni vi kan finna värme hos varandra?
Céline Om ni kan stå ut med en varelse som jag.
Gerard Det blir nog svårare att uthärda mig.
Céline Jag sökte mig till ljuset och tycks ha funnit det i någon mån. Om ni inte förskjuter mig tror jag att jag trivs med det.
Gerard Jag tror också vi kan passa varandra.
Céline Jag är glad att jag stötte på er i mörkret.
Gerard Jag är glad att ni gick fel och hamnade hos mig.
Céline Jag gick kanske rätt för första gången i mitt liv.
Gerard (*tar hennes hand*) Stanna hos mig. Mera vin?
Céline Om ni deltar.
Gerard Gärna. Jag blev plötsligt alldeles för nykter. (*häller upp. Plösligt kommer Alphonse och Colline tillbaka.*)
Alphonse Vi har visst gått fel.
Colline Åtminstone kom vi i fel ögonblick.
Gerard (*reser sig*) Inte alls, mina vänner! Kom in! Det här är Céline!

Colline Grannen?
 Céline Ja, och ni är Gerards goda vänner.
 Alphonse De bästa. Du tycks helt kurerad, Gerard.
 Gerard Céline hjälpte mig.
 Colline Vi kom egentligen bara för att kontrollera att du inte tagit livet av dig igen.
 Alphonse Vi borde ha vetat bättre.
 Gerard Kom in, kom in! Mera vin?
 Alphonse Nej, kom ut, kom ut! Du är ju på humör igen! Och ta Céline med dig.
 Gerard Naturligtvis.
 Colline Plösligt är våra bästa dagar här igen.
 Céline Mina herrar, jag behövde ändå ta en paus i arbetet.
 Colline Det behöver vi alla alltid.
 Alphonse Då går vi! Ut till festen, ut till världen, ut till människorna och ut till friheten!
 Gerard Vi kanske rentav hittar de andra på vägen.
 Céline Ni får visa vägen, mina herrar. Jag bara följer med.
 Colline Ni blir allas vår dam för i kväll, och det är bara er vi skall fira.
 Alphonse Tramsa inte nu, Colline! Kom igen nu!
 Gerard Céline, ni före mig.
 Céline Gerard, bara om ni följer efter.
 Gerard Gärna och för alltid. *(kysser hennes hand)*
 Alphonse Kom nu! *(Alla går.)*

Akt II scen 1.

(Marcel och Josette vid ett trottoarkafé.)

Marcel Är du glad att du återfann mig, Josette?
 Josette Varför skulle jag väl vara det? Du blev bara ursäkten som gav mig tillfället att skrota den förra.
 Marcel Är då en man lika god som en annan? Är jag då bara ett nummer i ledet, Josette? Är jag inte mer än en möjlighet för dig att bli av med andra?
 Josette Är det inte just så ni resonerar om oss damer? Är inte vi bara ett nödvändigt ont, ett nummer i ledet, en förbrukningsvara att slita och slänga när ledsnaden tar över och man behöver en ny?
 Marcel Relationer går djupare än så, Josette.
 Josette De borde gå djupare än så men gör det sällan.
 Marcel Om de inte gör det är de inga relationer men bara tillfälliga tidsfördriv.
 Josette Och vem skrotade då vem senast vi var tillsammans, Marcel?
 Marcel Du skrotade mig för en annan.
 Josette Vad du är banal. Kommer du inte ihåg att du nästan mördade mig av svartsjuka utan anledning?
 Marcel Du hade en älskare!
 Josette Inte så länge jag hade dig!
 Marcel Du gick direkt till honom efter mig!
 Josette Därför att du skrotade mig!
 Marcel Jag skrotade dig aldrig!
 Josette Varför gjorde du det då?
 Marcel Josette!
 Josette Marcel!
 Marcel Låt oss inte börja igen.
 Josette Med ett förhållande eller med dess upplösning?
 Marcel Josette, jag har aldrig glömt dig.

Josette Nej, jag märker det. Du är fortfarande svartsjuk.
Marcel Inte utan anledning. Du har haft många älskare.
Josette Är det bara du som har rätt att ha älskarinnor?
Marcel Du är vacker fortfarande.
Josette Endast män kan förbli älskvärda fastän de var fula från början.
Marcel Den sanna skönheten åldras aldrig.
Josette Därför förblir kvinnan alltid vacker då hon alltid älskar mannen hur ful han än är, medan mannen bara blir fulare då han upphör att älska den kvinna som åldras och förlorar sin skönhet.
Marcel Kvinnlig logik. Det där går inte ihop, Josette.
Josette Men det stämmer.
Marcel Du menar att kvinnan alltid har rätt vad hon än säger.
Josette Precis.
Marcel Du är oförbätterlig.
Josette Marcel, jag är så glad att du kom i vägen för mig igen.
(De fattar varandras händer. Colline, Alphonse, Gerard och Céline inträder.)
Marcel Äntligen! Där är ni! Vi har väntat på er!
Colline Du vet att Gerard och Céline alltid försenar oss.
Josette Gerard! Har du redan glömt din Olympia?
Marcel Du har visst inte träffat Céline, Josette. Detta är Céline.
Josette Snacka om ombyte och förnyelse.
Gerard Josette, det är inte som du tror.
Josette Det är alltid som jag tror.
Céline Vem är detta?
Gerard Detta, Céline, är Josette, Marcells ständigt återkommande käreasta, som han ständigt överger och återkommer till.
Colline De bedrar ständigt varandra men förblir ändå varandra egentligen trogna.
Céline Vad är det för vänner du har, Gerard?
Gerard Alphonse och Colline känner du redan, de trognaste vännerna i världen, fastän de är varandras motsatser. Marcel målaren här är klippan i vår konstnärskrets, som vi alltid faller tillbaka på och som hjälper oss ur vilka klämmor som än uppstår. Josette är i sin tur den klippa han alltid faller tillbaka på, när alla hans andra kärleksaffärer lidit skeppsbrott.
Céline Jag säger då det.
Josette Vi ska säkert bli goda vänner. Vad heter du?
Gerard (reser sig) Detta är Céline, ljuset som kom till mig i mörkret för att hennes eget ljus hade slocknat, den första goda kvinna jag har mött i mitt liv och den enda för mig så länge jag lever.
Josette Det låter som en deklARATION av ett äktenskap. Har du inga invändningar, Céline?
Céline Det var jag som sökte honom, inte tvärtom. Att vi fann varandra var ett mirakel. Ingenting varar för evigt, men jag är glad om vårt förhållande varar åtminstone så länge som möjligt.
Josette Så talar en trogen hustru.
Alphonse Men här sitter ni bara och pratar. Blir ni inte torra i strupen? Måste vi inte ha vin till vilket pris som helst?
Colline Du sa det, Alphonse! Det förlösande ordet! Inte bara vin, utan en hel middag åt oss alla!
Marcel Säg inte att du tjänat pengar, Colline.
Colline Är det förbudet?
Alphonse (till kyparen som kommit) Middag åt oss alla. Den snabbaste och billigaste och bästa rätten, ty vi är alla hungriga och fattiga.
Kyparen Vi är till för att mätta sådana som ni.

Colline Och en karaff rödvin åt oss alla, till att börja med.
 Kyparen Husets?
 Colline Vad annars? (*Kyparen bugar och går.*)
 Josette Berätta nu mera, Gerard. Hur fann du henne?
 Gerard Hur fann hon mig?
 Céline Jag sökte mig fram genom mörkret och klappade på första bästa dörr, som för mig var husets mest okända.
 Colline Och det blev högsta vinsten genast – husets fattigaste stackare.
 Gerard Jag klagar inte.
 Céline Inte jag heller. (*Kyparen kommer med vinet. Colline häller upp i allas glas.*)
 Colline En skål, jag ber, för vårt nyaste kärlekspar!
 Marcel Och vi då?
 Alphonse För er också, naturligtvis. Ni är ju återförenade.
 Josette Åtminstone för tillfället.
 Colline Det är ni alltid.
 Gerard Skål för oss alla!
 Alla Skål för oss alla!
 (*Alla höjer sina glas och dricker varandra till.
 Olympia kommer till caféet.*)

Olympia Vad ser jag om inte de muntra musikanterna? Har ni något att fira?
 Céline Vem är detta? Ännu en vän till er?
 Colline I högsta grad. Detta är Gerards förra käresta.
 Marcel (*uppbragt*) Colline!
 Céline Skämtar han?
 Olympia Gerard har dyrkat mig i flera år, kära vän. Vem är du?
 Alphonse Olympia, du tränger dig på.
 Olympia Jag vet. Det är meningen. Får jag inte göra det?
 Josette Vi är alla systrar i kärlekens familj, vi kvinnor. Naturligtvis är du välkommen att dela vår festlighet, Olympia.
 Alphonse Men jag trodde inte att du nedlät dig till vår krets längre, Olympia.
 Céline Här är mycket som jag inte känner till. Kan du förklara saken, Gerard?
 Gerard (*reser sig med glaset*) Detta, Céline, är Olympia, som jag hängivet dyrkade och älskade intill självmordets rand, varvid hon behagade skrota mig. Just i det ögonblicket kom du till mig, Céline, som hennes motsats. Hennes grymhet överträffade alla andra kvinnors grymhet, medan din godhet, Céline, har överträffat alla andra kvinnors godhet.
 Olympia Döm mig inte för att jag är kvinna, Gerard.
 Colline Det är just därför han fördömer dig, ditt stycke.
 Olympia (*låtsas inte om honom*) Tydligen har jag fått konkurrens.
 Céline (*reser sig*) Gerard, denna vackra och tydligen förmögna kvinna har jag ingen rätt att konkurrera med.
 Gerard Du konkurrerar inte. Hon är utslagen och avlagd.
 Colline Vad? Denna prinsessa av Montmartre, denna skönhetsgudinna av oemotståndlig attraktion och grannhet, denna gudomligt begåvade artist, denna snödrottning av kall beräkning och manipulativa tricks, denna ofelbara manslukerska vågar du rata, Gerard, nu när hon äntligen sänker sig ned till din egen nivå?
 Olympia Colline, du känner inte Gerard.
 Céline (*rusar ut*)
 Olympia Skrämde jag bort det oskuldsfulla barnet?
 Gerard (*reser sig*) Olympia, med all din luxuösa oförliknelighet är du inte ens värdig att kyssa Célines fötter! (*går rasande*)
 Olympia Är det fler som har några invändningar mot mitt sällskap?

Marcel Varför kom du hit, Olympia? Var det bara för att du visste att Gerard var här?
Olympia Inte alls, det hade jag ingen aning om. Jag trodde han fortfarande var olyckligt kär i mig.
Colline Och därför tänkte du äntligen ge honom en chans?
Olympia Precis.
Marcel Detta är ett publikt café. Ingen har någon rätt att köra bort dig, Olympia, och vi har ingen rätt att vara oartiga mot dig.
Olympia Tack för det, Marcel. Då stannar jag kvar.
Josette Emellertid, syster, borde du inte ha skrämt iväg Céline.
Olympia Hon lämnade själv. Jag bad henne inte.
Colline Glöm nu alla era intrigplaner, och låt oss dricka istället. Vi har ju vin. Låt oss utnyttja detta. (*höjer sitt glas*)
Alphonse För Marcel och Josette!
(Alla deltar hjärtligt i skålen.)
Olympia Jag önskar bara att Gerard och Céline skulle komma tillbaka.
Colline Det gör de inte, Olympia. Nöj dig med det.
Olympia Jag får väl nöja mig med dig då, Colline.
Colline Försök om du kan.
Alphonse Jag förstår inte hur Gerard kunde bli förälskad i dig, Olympia.
Olympia Nej, det är ett känt faktum att män aldrig kan förstå sig på kvinnor. Jag är inget undantag.
Josette Skål, syster.
Olympia Skål, Josette.
(De dricker varandra till, och männen deltar i skålen.)
Colline Skål för våra skamlösa systrar!
Alphonse Och deras oemotståndlighet!
Marcel Och skönhet!
Olympia Tack, mina gossar. Ni kan då komplimentera.
Colline Det var inte meningen.
Josette Colline, din giftighet neutraliserar sig själv. Vi är alla för länge sen immuna.
Colline Desto större skäl att hålla på. Ni tröttnar ju aldrig.
Olympia Tack, mina vänner. Det är dags för mig att dra vidare. Plikterna väntar.
Alphonse (till de andra) Hon har föreställning i kväll.
Marcel Hon sliter ut sig med sina karlar och sina föreställningar.
Colline Det är kanske det hon vill.
Josette Farväl, Olympia. Kom snart tillbaka.
Olympia Jag försvinner aldrig. (*går*)
Alphonse Ingen man har någonsin inte fallit för henne.
Colline Har hon någonsin fallit för någon?
Marcel Inte ännu.
Josette (höjer sitt glas) Tur då att ni har mig, som faller för alla!
Marcel Precis, Josette! Vad vore vi utan dig?
Josette Är det inte ni män som säger, att "förlorar du en står det dig tusende åter"?
Marcel Ändå är det dig vi svansar för just nu, Josette.
Colline Du är den enda vi har, för Olympia och Céline har gått.
Josette Jag känner mig hedrad.
Alphonse Det gör vi alla. (*Kyparen kommer in med maten.*)
Marcel Äntligen! Här kommer maten!
Colline Som på beställning!
Kyparen (gravallvarlig) Mina herrar, det är på er beställning maten kommer in.
Marcel (efter en stund) Vi tar dig på orden, min vän. Hugg in nu!
(Alla förser sig och skålar och festen fortsätter.)

Akt III scen 1.

Oscar Vems melankoli tror du är större – din eller min?
Henri Det beror på hur man ser det. Vi har båda förlorat allt men samtidigt vunnit allt.
Oscar Vad har vi vunnit?
Henri Genom din totala vanära och ditt utslungande från ditt samhälle vann du äntligen din frihet. Du blev av med fru och barn och hela samhället och kan här äntligen därför härja fritt. Nu kan du strunta i hela samhället och dess seder och ägna dig åt uteslutande vilka älskare du vill. Här bråkar ingen om du träffar din Bosie.
Oscar Och du själv? Vad har du vunnit på att förlora dina ben?
Henri Jag har också vunnit en frihet som aldrig hade varit möjlig om jag blivit normal. Som dvärg och missfoster var jag automatiskt utesluten från alla borgerliga plikter och kunde ohämmat uteslutande ägna mig åt konsten. Dessutom har jag genom mitt lyte begåvats med en underbar distans till den sexuella kärleken, då ingen kan åtrå mig, varför jag ostört kan ägna mig åt vilka fallna kvinnor som helst utan att de kräver betalt eller har de minsta reservationer.
Oscar Du försöker se det från den ljusa sidan.
Henri Är det omöjligt för dig?
Oscar Det var ledsnaden som ödelade mitt liv. Jag kunde aldrig stå ut med att ha tråkigt. Därför bedrog jag min fru med bögar, men nu när jag inte kan bedra henne längre är det inte roligt längre. Om jag har vunnit min frihet, som du säger, så har jag förlorat all spänning. Det är inte roligt att leva längre, ty livet har förlorat sin spänning, då alla utmaningar har tagit slut.
Henri Det går över, Oscar, det går över.
Oscar Nej, Henri, min fruktan för att få för tråkigt går aldrig över, då jag alltid får för tråkigt.
Henri Men se vem som kommer här. Jag trodde han hade nöjt sig med en annan. (*Gerard inträder.*)
Oscar Var har du din dam, Gerard? Vågar du fortfarande flyga mot ljuset för din ljuva Olympias skull fastän du har en annan?
Gerard Vem kan någonsin glömma eller överge Olympia efter att en gång ha sett henne?
Oscar Han är fortfarande fast i kroken.
Henri Har du då glömt din Céline?
Gerard Inte alls, men jag vill inte göra henne illa. Hon är god, och jag vill inte såra henne med min svartsjuka.
Oscar Och därför bedrar du henne med en annan i stället.
Gerard Olympia kom alltid först. Hon har allt vad Céline saknar.
Henri Och Céline har allt vad Olympia saknar.
Gerard Precis. Därför kompletterar de varandra, och därför kan jag gå till den andra när den första inte räcker till.
Oscar Skyll på det, Gerard. Du lider av samma obotliga åkomma som alla andra. Céline har tråkat ut dig.
Marcel (kommer in med Josette) Gerard! Vad gör du här?
Josette (humoristiskt) Att du inte skäms!
Marcel Var har du Céline?
Josette Det förstår du väl att han bara kommer hit för Olympias skull.
Gerard Se hur hon uppträder! Se vilka behag och vilken klass! Se vilken begåvning! Se vilken skönhet!
Marcel Du är tokig, Gerard. Det är bara ytlig charm. Céline har det hjärta som Olympia är utan.

Gerard Ändå har hon sänkt sig till min nivå och velat ge mig en chans. Skulle jag missa den? Skulle jag rata Olympia?

Marcel Jag är besviken på dig, Gerard.

Josette Var är Céline nu?

Gerard Hon sitter väl hemma och syr. Hon har mycket arbete och kan aldrig komma hit. Har jag inte rätt att ta ledigt ibland?

Colline (kommer in med Alphonse) Här sitter de. Men var är Céline?

Alphonse Det vet du väl att hon aldrig skulle komma till ett ställe som detta.

Colline Hur mår Céline, Gerard?

Gerard Bara bra, förmodar jag.

Colline Du verkar försumma henne.

Gerard Pika mig inte mera nu. Céline klarar sig utan mig.

Josette Gör hon?

Gerard Kvinnor klarar sig alltid utan män. Det är männen som aldrig klarar sig utan kvinnor.

Josette Och så släpper du Céline.

Gerard Här kommer Olympia. (Denna kommer till deras bord.) Du är vackrare än någonsin, Olympia.

Olympia Och du är fåraktigare än någonsin, Gerard.

Colline Vad anser du, Olympia? Borde Gerard vara Céline trogen, eller borde han ta risken att dyrka dig?

Olympia Han kan väl ha oss båda, som alla andra. Kärleken är till för att bedraga och bedragas.

Colline Vampen har talat.

Olympia Jag talar av erfarenhet. Det är alltid så. Kärleken överlever alltid bara genom att luras. Ingen kan någonsin behålla den.

Colline Så du accepterar som kvinna att Gerard bedrar sin trogna Céline bara för att få bränna sina vingor mot ditt ljus?

Olympia Naturligtvis. Det är bara mänskligt.

Marcel Och om Céline därmed blir dödligt sårad?

Olympia Det blir de alltid, om de får veta det.

Colline Du menar att Céline aldrig behöver få veta det?

Marcel De får alltid veta det.

Oscar Det här blir för trivialt för min smak. Kom, Henri, så lämnar vi dessa bedragna bedragare i fred åt deras trivialiteter.

Henri Jag måste ändå gå hem och måla mina horor. (Henri och Oscar bryter upp.)

Colline Har ni inget sakkunnigt råd att ge oss?

Oscar Käre vän, med våra tragedier står vi över all mänsklig dårskap. Välkomna att hålla oss sällskap när även ni haft era tragedier. (går med Lautrec.)

Marcel Jag tror de gjorde mera rätt än vi kan ana. Kom, Josette, så går vi.

Josette Olympia, tag hand om stackars Gerard, så att han inte också förlorar Céline.

Olympia Josette, Gerard är Célines, inte min.

Josette Det var väl det jag trodde. (går med Marcel)

Colline Frågan är om Céline någonsin kan bli Gerards.

Alphonse Hon är Gerards. Hon är ingen annans. Endast du, Olympia, tillhör alla.

Gerard Alltså tillhör du även mig. Kom nu äntligen och sätt dig i mitt knä, Olympia. Det är väl på tiden.

Olympia Scenartisterna får inte vänslas med publiken.

Alphonse Har du någonsin gjort något annat?

Gerard Kom nu, Olympia! Låt oss då åtminstone skåla!

Olympia Så långt kan jag sträcka mig men inte längre. (De skålar intimt med varandra. Plötsligt blir Céline synlig utanför, som varseblir scenen.)

Céline (för sig själv) Nog visste jag att han alltid älskade henne. Jag var bara en tröst för honom när hon snäste av honom. Nu har hon accepterat honom, så då behövs jag inte längre. *(försöker gå när Colline plötsligt ser henne)*

Colline Céline! Kom in! Vad gör du här?

Céline (får ett plötsligt hostanfall, kan inte smita)

Alphonse (reser sig) Hon är dålig.

Olympia (reser sig) Gerard, ta hand om henne. *(lämnar)*

Alphonse (rusar ut till Céline) Céline! Hur är det med dig?

Céline (hostar) Det går över. Ingen fara.

Gerard (kommer ut till dem) Céline, varför kom du hit?

Céline Jag hade bara vägarna förbi, Gerard. Det var inte illa menat.

Colline Illa klädd är hon också i bara en sjal utan kapp.

Gerard Kom in, Céline.

Céline Tack, jag behöver bara hämta mig litet. Sen skall jag gå.

Alphonse Lite rödvin.

Céline Tack.

Colline Det lät illa, det där.

Alphonse Vilket då?

Colline Hostattacken.

Céline Det går över. *(dricker vin)* Det går alltid över.

Colline Men det tycks alltid komma tillbaka.

Céline (ler) Bara för att gå över igen.

Gerard Kom, Céline, vi måste gå hem.

Céline Du borde aldrig ha övergett din stora kärlek för mig, Gerard.

Gerard Så du pratar. Det var alltid hon som övergav mig, Céline. Jag hade aldrig någon utom dig.

Alphonse Gå hem med henne, Gerard, och ge henne något varmt.

Colline Hon behöver ömhet framför allt.

Gerard Det behöver ni inte tala om för mig.

Céline Jag är rädd att jag inte räcker till, Gerard.

Colline Det gör aldrig någon kvinna. Det är därför vi älskar dem.

Gerard Vi ses senare, Colline och Alphonse.

Alphonse Jag följer med dig. *(går med Gerard och Céline)*

Colline En omgång till, garçon. Det är bara jag som behöver tröstas, ty det är bara jag av oss som aldrig haft någon kvinna att trösta.

(serveras och dricker)

Akt IV scen 1. Olympias loge.

Olympia (till assistenten) Inga besök idag, Lucille. Jag är trött på alla schablonbeundrare. De bara tråkar ut mig med sin ytlighet och enfald.

Lucille Inte ens Gerard?

Olympia Är han här nu igen och smyger i kulisserna?

Lucille Han har icke gjort annat efter föreställningen. Alla har försökt avskräcka honom.

Olympia Nåja, låt mig då få avrätta honom en gång till, men bara han.

Lucille Han väntar här utanför.

Olympia Visa in den stackars dåren. *(Lucille öppnar dörren för Gerard, som genast bryter in, förkrossad)* Du ser ut som den eviga självplågaren.

Gerard Jag måste få veta en sak, Olympia. När du återvände till mig och uppmuntrade mig på nytt, var det bara för att jag hade sällskap med Céline, vilket du såg som en utmaning för dig, eller menade du verkligen något?

Olympia Känner du kärleken så dåligt, Gerard, efter alla dessa år och alla dina självmordsförsök? Kärlek är bara egoism. Det är bara dina egna nycker och infall du lider av. Dem du älskar är alltid oskyldiga. Jag hade aldrig något emot dig som vän, Gerard, men jag har allt sjå i världen att hålla vilda mäns kärlekspsykos stängna. Du är bara en i högen.

Gerard Så det hade ingenting med Céline att göra?

Olympia Céline är helt och hållet din egen affär. Jag vet ingenting om den.

Gerard Visste du att jag hade ett förhållande med henne när du återupptog mig?

Olympia Jag har aldrig återupptagit dig. Du har själv på nytt och på nytt hoppat upp i min famn som en leklysten knähund, som alla andra.

Gerard Vad du är uttråkad.

Olympia Är det så konstigt?

Gerard Kan då kärleken bli en så högt utvecklad sport att den till slut bara blir så ren rutin att den blir tråkig?

Olympia Kärlekens sport består just i att undvika att den blir tråkig. Tråkar då din stackars Céline så ut dig att du måste komma tillbaka hit och bränna dig på mig?

Gerard Det är inte det. Hon är kärleken och ömheten och ödmjukheten själv, hon är i själva verket det renaste kärleksidealet, men hon hostar. Hon är utbränd från början. Hon har aldrig varit frisk. Det visste jag inte från början.

Olympia Så du fann äntligen den stora perfekta kärleken som vid närmare undersökning visade sig vara döende. Har hon tuberkulos?

Gerard Som alla gudabenådade och mest idealiska människor.

Olympia Hur långt har hon kvar?

Gerard Ingen vet, men hon hostar redan blod och blir tröttare för varje dag.

Olympia Ta då hand om henne så länge hon lever. Sedan kan vi diskutera fortsättningen, om det kan bli någon.

Gerard Du ger mig alltså helt fria tyglar med henne?

Olympia Naturligtvis. Ge henne det slut hon förtjänar. Ge henne allt, så hon aldrig glömmer det efter döden. Sublimera henne och apotheisera henne. Du är ju poet.

Gerard (reser sig) *Olympia*, ditt hjärta är inte enbart sten och is. Det är väl därför jag alltid kommer tillbaka.

Olympia Välkommen tillbaka. Gå nu hem till din Céline.

(*Gerard går.*)

Vilken skälm!

Scen 2. Ateljévåningen.

Colline, Marcel, Josette, Alphonse och Céline i sängen.

Colline Vad säger doktorn?

Marcel Han säger ingenting, och det är det värsta han kan säga.

Colline Är hon redan döende?

Marcel Allt utom det, men det verkar så. Hon har hela tiden varit på gränsen.

Colline Gränsfallet som aldrig går över gränsen.

Marcel Någonting ditåt.

Josette Hon hostar i alla fall inte längre.

Alphonse Vi är alla här medan Gerard ensam fattas, som mest borde vara här. Var tusan är han?

Josette Hänger efter *Olympia*.

Marcel Nej, *Josette*. Han letar efter en bättre doktor då han avfärdar alla hittills som odugliga.

Céline (vaknar till, svagt) Är Gerard här?

Josette Han kommer, *Céline*, han kommer.

Céline Jag är rädd att han inte hinner i tid. Mitt tåg går snart.

Josette Prata inte dumheter, syster. Du stannar här hos oss.

Céline Men Gerard hinner inte fram i tid. Han tar omvägar, och hans tåg är försenat.

Alphonse Oroa dig inte för Gerard, Céline. Tänk på dig själv i stället. Bli inte orolig eller upprörd.

Céline Hur kan du säga så till en annan människa? Oron för andra är själva den mänskliga förutsättningen. Tänker man inte på andra har man ingen rätt att leva.

Alphonse Ingen har större rätt att leva än du.

Céline Det hjälper inte. Jag oroar mig ändå.

Josette Lämna henne i fred, Alphonse. Låt henne vila.

Céline Det har jag aldrig kunnat göra. Jag har alltid haft för mycket att göra. Det var så mycket arbete att hinna i tid med. Livet väntade aldrig på mig. Det måste levas eller dö. *(får ett svårt hostanfall. Alphonse hjälper henne med en näsduk, som färgas röd. Han visar den för Marcel.)*

Marcel Sista stadiet.

Alphonse Det är värre än Kameliadamen.

Marcel Det här är ingen opera, Alphonse.

Alphonse Nej, och ingen roman heller. Det är verkligheten, och vi klarar inte av den.

Josette Hon hämtar sig.

Céline Förlåt mig. Det går över. Allt går över. Det är snart över. Sedan får ni frid. Det enda jag saknar är Gerard. Jag trodde han skulle vara här vid det här laget.

Colline Han jagar läkare över hela Paris.

Céline Varför gör han det när han har mig här? Jag levde bara för honom. Han var min första och sista kärlek. Men jag bara störde honom. Han hade redan en annan, och det var mitt fel.

Alphonse Du räddade honom från att ta livet av sig, Céline.

Céline Nej, han kommer aldrig att lyckas ta livet av sig. Därtill älskar han för mycket.

Josette Det är du som älskar för mycket, Céline. Du har älskat ihjäl dig för honom, men han fattade aldrig värdet av din kärlek.

Céline Förebrå honom inte. Han är bara en man.

Josette Det säger du som om alla män kunde förlåtas allt bara för att de är män.

Céline Kan de inte det?

Josette Nej.

Céline Jo, det kan de. Där har du fel.

Marcel Du är för god för denna världen, Céline, liksom alla som dör för tidigt i tuberkulos. Ni tål inte verklighetens ständigt bistra desillusioner, som hela livet bara är en ständig upprepning av, och därför försmäktar ni i er obesvarade kärlek till denna alltför brutala verklighet, som aldrig är värdig den.

Josette Du talar till henne som om hon redan vore död.

Marcel Céline dör aldrig, ty hon älskar för mycket.

Céline Det var snällt sagt, Marcel. Tack så mycket. Det var inte så mycket jag kunde ge er. Inte ägde jag något, och inte blev jag rik heller. Jag kunde aldrig bli bättre. Jag kunde bara sitta vid mitt lilla ljus och arbeta, men det var gott nog åt mig. Jag behövde ingenting mera. Jag var inte som den där andra, som med diamanter och paljetter vill sluka hela världen och alla män och aldrig blir nöjd hur många hon än får.... *(får en ny svår hostattack)*

Josette Tänk inte på henne, Céline. Hon är bara skadlig för din hälsa.

Céline Men han tänker ständigt på henne, och han är hela mitt liv. *(hostar)*

Colline Det ser illa ut.

Marcel Endast han kan rädda henne.

Josette Och därför kommer han inte, den knölen.

Céline Jodå, han kommer. Lugna er bara. Allt man behöver i livet för att få allt man vill ha är litet tålmod.

Josette Du hade allt, Céline, och du gav oss allt. Vad jag inte kan förlåta Gerard är att han inte tog emot det.
Céline Jodå, han tog emot det. Det var jag som inte räckte till.
Marcel Din godhet räckte så långt att den i sin frenesi konsumerade sig själv. Allt vad vi behövde, Céline, var din godhet, och det är allt vad hela världen behöver.
Céline Där ser ni. Jag räckte inte till.
Marcel Nej, Céline, det var alla vi som inte räckte till, och i synnerhet inte din älskare.
Céline Sluta någon gång att förtala honom! Jag älskar honom.
Colline Och därför älskar alla dig, för att han inte gjorde det.
Josette Låt henne vila nu. Vi får inte anstränga henne. Sov, Céline. Det är vad du mest behöver.
Céline Nej, då slutar jag leva. Det vill jag inte göra.
Josette Försök åtminstone blunda. Lyssna inte på alla dessa dumma karlar mera.
Céline Vad är alla dessa dumma karlar mot alla dessa dumma kvinnor, som älskar dem?
Josette Äntligen börjar du tala förnuftigt.
Céline Nej, jag är dummare än någonsin.
Marcel Om Gerard kommer med en ny läkare måste vi vara beredda att betala honom. Har vi några pengar kvar?
Colline Jag sålde just min sista överrock.
Josette Jag har sålt alla mina små smycken.
Alphonse Bara Olympia skulle kunna betala våra räkningar.
Marcel Ingen doktor botar patienter gratis.
Colline Olympia kommer aldrig hit, inte ens för hennes skull.
Alphonse Var inte så säker. Fördöm henne inte. Även hon är en kvinna.
Josette Har vi tur kommer Gerard just med Olympia.
Marcel Det skulle Céline aldrig överleva.
Colline Ingen doktor heller.
Alphonse Vad menar du? (*Gerard kommer plötsligt in med en läkare.*)
Gerard (andfådd) Får jag presentera den absoluta specialisten, doktor Mirakel. Och han accepterar inga pengar.
Doktorn Jag förstod genast att patienten var mycket sjuk.
Marcel (fattar hjärtligt hans hand) Välkommen, doktorn.
Colline Vad kan ni göra?
Doktorn Det är frågan. (*går fram till Céline, fattar hennes hand, blir genast gravallvarlig*)
Josette (till de andra) Han är värre än den förre.
Gerard Vad är det, doktorn?
Doktorn (efter en kort paus) Jag är hemskt ledsen, mina unga vänner, men den här patienten är faktiskt död.
Gerard Död??!!
Doktorn Ja, hon är avliden, tyst och stilla, som om man nästan kunde misstänka att hon smugit sig ut för att inte väcka uppmärksamhet, då ingen av er tycks ha märkt det.
Gerard Nej! (*störtar fram till Célines säng, kastar sig över henne och gråter bittert och operamässigt*)
Josette Du kom för sent hem, Gerard.
Gerard (hysterisk) Det är mitt fel! Det är mitt fel!
Doktorn Ta hand om honom. Var det hennes man?
Josette Nej, han kom aldrig så långt.
Marcel Josette!
Alphonse Tack för att ni kom, doktorn. Vi tar hand om honom. Jag beklagar att ni kom hit förgäves.

Doktorn Jag visste att det var förgäves. Det var därför jag kom utan att kräva något.

Gerard (hysterisk) Céline! Céline! Förlåt mig!

Josette Nu ångrar han sin kärlek också.

Marcel Josette!

Doktorn Tack, mina vänner. Jag skall ordna med formaliteterna. Jag förmodar att hon ingenting lämnar efter sig?

Marcel Jodå, hon lämnar allting efter sig. Hon ägde mer än hela världen. Hon var allt.

Doktorn Jag förstår. Jag ska se om jag kan ordna med en kostnadsfri begravning.

Marcel Är det möjligt?

Doktorn För en sann bohem är allting möjligt. Glöm inte att sådana som Mozart och Vivaldi fick det utan vidare. *(tar på sig hatten, bugar sig avmätt och går)*
(Marcel, Alphonse och Colline går till Gerard och tar hand om honom.)

Marcel (tar om honom) Lugna dig nu, Gerard. Det är över.

Gerard Det går aldrig över!

Josette Nej, kärleken går aldrig över, och nu först fattar han det när han har förlorat den.

Marcel Josette!

Josette Vad han behöver är ett rejält restaurangbesök med mycket vin, så att han kommer på fötter igen.

Colline Du är en bättre läkare för de levande, Josette, än för de döda.

Alphonse Vad säger du, Gerard?

Gerard Om vad då?

Alphonse Till krogen?
(Alla väntar spänt på hans svar, nästan rädda för reaktionen.)

Gerard (sansar sig efter ett ögonblick) Josette har rätt. Det hade Céline själv velat. Vi måste dricka henne till ordentligt!

Marcel Han är med.

Colline Saken är klar.

Alphonse Gerard, jag börjar nästan känna igen dig.

Gerard Ingenting är förlorat, mina vänner. Céline stannar hos oss och i våra hjärtan för alltid. Sedan får Olympia säga vad hon vill.

Marcel, Colline och Alphonse Glöm Olympia!

Gerard (jublande) Aldrig i livet, ty även hon är en kvinna!

Josette Det var den sorgen. Kom så bär vi ut honom. Han är färdig.

Marcel Kan du gå, Gerard?

Gerard Jag är inte full ännu men längtar efter att få bli det.

Alphonse Så ska det låta!

Marcel Kom så går vi!

Josette Vi kan lämna Céline här, för hon följer ändå med oss.

Marcel Du kan då rädda vilken situation som helst, Josette.

Josette Tacka kvinnan för det.
(Alla går ut. Céline blir ensam kvar i ljuset när ridån går ner.)

Slut.

(Athen 10.4.2005)